

Creu del Pou

Sant Martí de Centelles

Ubicació

Comarca: Osona
Lloc/Adreça: Antiga parròquia de Sant Martí de Centelles
Emplaçament Al peu de la carretera de Centelles a Sant Feliu de Codines al trencant del mas el Pou.

Coordenades:

Latitud: 41.7541
Longitud: 2.21008
UTM Est (X): 434329
UTM Nord (Y): 4622776

Classificació

Número de fitxa 08224 - 9
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Element arquitectònic
Estil / època: Contemporani
Segle s. XX
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Ornamental
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 009A00048

Fitxes associades:

[Capella del Pou](#)

[El Pou](#)

Autoria de la fitxa Anna M. Gómez Bach
Data de registre de la fitxa: dc., 28/11/2001 - 01:00

Descripció

Aquesta creu, de grans dimensions, es troba ubicada en una petita elevació formada per el marge d'un camp de conreu, al costat del trencant del mas el Pou. Es tracta d'una sola peça esculpida en pedra local de 2'5 m d'alçada per 1 m d'amplada situada sobre un pedestal en pedra que segueix la mateixa tècnica constructiva i on a la part oest s'hi troba una llegenda esculpida. El creuament dels eixos es troba desplaçat a la part superior de l'eix seguint el model típic de creu llatina. Aquest element arquitectònic destaca per la seva senzillesa i sobrietat i no presenta cap element estilístic significatiu. La inscripció gravada a la pedra indica: *"A la memòria de los asesinados por las tropas rojas el dia 12-2-1937/ J. TANTIÑA FEBRER/J. FEBRER FEBRER/ I. ARGEMÍ FABREGAS/ E. CASTELLAR CORS/J. NESPLE DORCA"*.

Història

Aquest tipus de monuments commemoratius van ser molt habituals en moltes poblacions d'Espanya, un cop finalitzada la Guerra Civil Espanyola (1936-1939). En aquest cas concret es fa referència a quatre veïns de la zona que moriren assassinats durant el conflicte. La Creu del Pou evidencia un episodi sagnant entre els pagesos del Pla de la Garga i diversos comitès. Concretament el 19 de febrer de 1937 el comitè de Centelles va pujar a Sant Martí a requisar bestiar i queviures de les cases de pagès i un veí va sortir amb una arma i va matar un membre del comitè. Els altres membres del comitè van marxar cap a Centelles i tot seguit es va difondre que a Sant Martí hi havia una revolta feixista de diversos terratinents. Així, el 21 de febrer del mateix any es concentraren a Sant Martí els comitès de Centelles, de l'Abella, de Sant Feliu de Codines i altres poblacions i van agafar tots els homes de les cases que pogueren i els van afusellar a l'indret de la Creu del Pou. Els morts foren Josep Naslpé Dorca de 18 anys i masover de l'Aliguer, Josep Fabré Fabré de 32 anys i del mas Presseguer, Joan Tentiña i Fabré de 45 anys i també del Presseguer, Isidre Argemí i Fàbregas de 24 anys i de Can Farigola i Jaume Castellar Cors de 21 anys i fill de Melcior Castellar del mas Pou. Les execucions haurien continuant si la guàrdia d'assalt no s'haguessin endut a Barcelona la resta de detinguts. Aquest episodi tingué gran ressò a la premsa local i a tota la comarca. El mateix comitè de l'Abella, un any abans, al 19 de febrer de 1937 va cridar al propietari del Pou, Melcior Castellar Soler que havia estat alcalde del poble i el va assassinar al cementiri de Valldeneu.

Bibliografia

BASTARDES, A. (1983). Les creus al vent. Ed. Millà. Barcelona. FONT, N. (1984). Datos per a la història de les creus de pedra de Catalunya. Barcelona.

GUDIOL, J. (1919). Les creus monumentals de Catalunya. Centre Excursionista de Catalunya. Barcelona.

PLADEVALL, A. (1987). Centelles, aproximació a la seva història. Ajuntament de Centelles. p. 302-303.

